

**T.C.
BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM
KURUMU**

Tarih : 31.12.2014
Sayı : 14-047

YETKİLENDİRME DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Konu : OTT Uygulamaları

İlgi: 27.11.2014 tarih ve 98966759-151.99/74606 sayılı yazınız

İlgide kayıtlı yazınızda, Kurumunuz bünyesinde yürütülen düzenleme çalışmalarında değerlendirilmek üzere, IMT-2000/UMTS genişbant şebekesi üzerinden çalışan ses ve mesajlaşmayı içeren OTT uygulamalarının kullanım yaygınlığı, geleceğine ilişkin öngörüler, sektöre etkileri, engellenmesi yönünde alınabilecek teknik, idari, hukuki düzenleyici tedbirler/öneriler vb. hususlara yönelik görüş ve değerlendirmelerimiz talep edilmektedir. Konuya ilişkin görüşlerimize aşağıda yer verilmektedir;

Yaygınlaşan internet kullanımı ve artan internet bağlantı yöntemleri nedeniyle birçok servis sağlayıcı; mobil terminal cihazları ile internet şebekesine bağlanarak çalışan OTT uygulamaları aracılığıyla içerik dağıtımına yönelmektedir. Ancak, geniş bant internet üzerinden son kullanıcıya ulaşan OTT uygulamalarının gittikçe yaygınlaşması, mobil internet trafiğinde artan ciddi artışla beraber, işletmeciler tarafında ciddi maliyet artışına yol açmaktadır. Söz konusu uygulamaların herhangi bir düzenleyici ve denetleyici kurala tabi olmaması/tutulmaması ise sektörün rekabet gücü ve yetkinliğini tehdit etmektedir. Bu nedenle, sürdürülebilir bir yatırım ortamının sağlanması için OTT'lerin mobil iletişim ile rekabet edebilir hizmetlerinin de aynı biçimde düzenlenmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

1- Mobil OTT'lerin Sektöre Etkisi

• Rekabet Koşulları ve İktisadi Açıdan

Ülkemiz mevzuatına göre kurulmamış veya yetkilendirilmemiş işletmeciler ile Kurumunuz tarafından yetkilendirilerek hizmet veren işletmecilerin rekabet etmesi mümkün değildir. Zira tabi oldukları ortak bir mevzuat dahi bulunmamaktadır. Bu nedenle lisanslı işletmecilerin mevcut düzenlemeler çerçevesinde hizmet vermesi ve düzenleyici ve denetleyici kurallara uyumu zorunlu iken söz konusu diğer işletmeciler yasal

düzenlemelere tabi olmadan herhangi bir uyum yükümlülüğü olmadan hizmet verebilmektedirler. Bu durumda lisans sahibi operatörler ile rekabet halinde olan hizmetler çerçevesinde rekabetçi konumda güçsüzleşmesini ve bu tip alternatif hizmet sağlayıcıların ise daha rekabetçi olabilmesini desteklemektedir. Söz konusu hizmetler sektörde kayıtlı, lisans sahibi ve vergi ödeyen operatörlerden, kayıtsız, lisanssız ve vergi ödemeyen kuruluşlara gelir ve kar transferi yapılmasına sebep olmaktadır.

Bunun yanı sıra, akıllı telefonların kullanımının yaygınlaşmasıyla birlikte WhatsApp, Skype, Viber, Tictoc, Facebook Messenger gibi uygulamaların mobil telefonlar arası sesli-görüntülü iletişimde ya da mesajlaşmada kullanılma oranının artması beklenmektedir. Mobil kullanıcıların 3N teknolojisinin yaygınlaşmasıyla birlikte bu tür uygulamalara olan talepleri artmaktadır. Gelecek dönemde yürürlüğe girmesi planlanan 4N teknolojisi ile birlikte alternatif hizmetlerin kullanımının yaygınlaşması beklenmektedir.

Tüm bu uygulamalar, haberleşme sektöründe faaliyet gösteren işletmecilerin gerek sabit ve mobil ses gelirlerinde gerekse de mesaj gelirlerinde önemli ölçüde düşüşe neden olmaktadır. Bu nedenle özellikle haberleşme hizmeti sunmakta olan işletmeciler tarafından OTT hizmetleri, ses ve SMS gelirlerinde yaratmış olduğu düşüş nedeni ile bir tehdit olarak algılanmaktadır.

Mobil OTT hizmet sağlayıcıları Türkiye’de yerleşik vergi sistemine tabi değildirler. Bu nedenle müşterilerden tahsilatı kredi kartı vb. yöntemler ile yaparak hizmeti Türk tüketicilerine Türkiye sınırları içinde vermiş olsalar bile bu hizmetin vergilendirmesi ülke ekonomisine girmemektedir. Örnek olarak, Hollanda KPN şirketinde whats app gibi SMS benzeri mobil OTT hizmetlerinin tüketiciler tarafından kullanılmaya başlanması sonucunda 2011 1.Çeyrekte %8,1 olan toplam hizmet gelirinin %2’ye düştüğü görülmüştür. Tüm dünyada, yetkilendirilmiş haberleşme hizmeti sunan işletmecilerin gelirlerinde bu tip OTT hizmetleri nedeniyle bir düşüş öngörülmektedir. Özetle, düzenleme olmayan bir alanda çok düşük yatırım maliyetleri ile (sadece basit bir uygulama geliştirme, radyo networkü, altyapı vb. yatırımlar yapılmadan) yüksek fiziksel yatırımı olan işletmeciler ile rekabet edilmesinin hem ülke ekonomisine hem de vergi gelirlerine ciddi negatif etkileri mevcuttur.

- *Bilgi Gizliliği ve Kamu Güvenliği Açısından*

Mevcut mevzuata göre, kişisel veriler yetkilendirilmiş işletmeciler tarafından yurtdışına çıkarılamamakta ve kişiler verilerin işlenmesi için bazı şartlar öne sürülmektedir. Ancak, söz konusu yükümlülüklerden muaf olan OTT işletmecileri, tüm yönleriyle çağrı detaylarını ve müşterilerin birçok kişisel bilgisini yurtdışından görüntüleyebilmekte ve/veya bu bilgileri farklı amaçlar için kullanıp sınırsızca işleyebilmektedir.

Anayasa Mahkemesi tarafından 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu'nun 51. maddesinin iptali ile "Kişisel Verilerin Gizliliği ve İşlenmesine ilişkin Yönetmelik" in kısa süre içinde yürürlüğünün sona erecek olması ve ülkemizde Veri Koruma konusunda halen yürürlüğe girmiş kapsamlı bir kanun bulunmaması nedeniyle doğabilecek hukuksal boşluk, kamu yararını ihlal edebilecek OTT uygulamaların devam etmesi riskini de beraberinde getirmektedir. OTT'lerin Kamu Güvenliği'ni nasıl tehdit ettiklerine dair bir örnek vermek gerekirse; Viber VOIP Ses Uygulaması, kullanıma geçmeden önce tüketicilerin İngilizce olarak ekli sözleşmeyi onaylamasını istemektedir. Bu sözleşmede ilgili paragrafta tüketicilere ait olan teknik veya teknik olmayan bilgilerin kullanılabileceğinden bahsetmektedir. Özellikle dikkat çeken bu uygulamalar Telefon numaraları, CDR bilgileri ve tüketicinin coğrafi lokasyonu gibi bilgilere ulaşabilmekte, bu bilgileri yurt dışında saklayabilmekte ve bunları işleyip kullanabilmektedir.

- Tüketici Hakları Açısından

Yetkilendirilmiş olan işletmeciler meri mevzuat kapsamında ve Kurumunuzun denetim ve düzenlemelerine tabi olarak hizmet vermektedirler. 5809 sayılı Elektronik Haberleşme yasanın 47 ile 52 maddeleri arasında Tüketici ve Son Kullanıcı Hakları düzenlenmiş olup, ayrıca "Elektronik Haberleşme Sektöründe Tüketici Hakları Yönetmeliği" ve "Elektronik Haberleşme Sektöründe Kişisel Verilerin İşlenmesi Ve Gizliliğinin Korunması Hakkında Yönetmelik" ile de düzenleme altına alınmıştır. Özetle, ülkemizdeki tüketiciler BTK tarafından denetlenen ve düzenlenen bir hizmet almaktadırlar. Ancak, aynı nitelikteki elektronik haberleşme hizmeti sağlayan Viber, Skype, Whats App gibi mobil OTT firmaları tüketicilere verdikleri hizmet karşılığında bir hizmet kalitesi garantisi vermemektedirler. Bu durum hem tüketici haklarına hem de rekabete uygun düşmemektedir.

2- Dünyada OTT Hizmetleri

Ülke örneklerine bakılacak olursa, asimetrik yükümlülükler ile farklılaşan rekabet koşullarının çözümlenmesinde farklı politikalar izlendiği halen konunun tartışılmakta olduğu ve net bir strateji belirlenemediği görülmektedir:

- Ortadoğu ülkelerinde oldukça sert politikalar izlendiği bilinmektedir. Suudi Arabistan ve Birleşik Arap Emirlikleri de dahil olmak üzere bir çok Orta Doğu ülkesi bu devletlere kaynağından yasal dinleme yetkisi ve uygulamanın de-kriptosunu vermeyen OTT uygulamalarını engellemektedir.
- AB ülkelerinde henüz ortak bir yaklaşım benimsenmemiştir ancak Hollanda ve Danimarka parlamentolarının engelleme kararına imza atan düzenleyici kurum kararlarını iptal ettiği bilinmektedir. Fransa, Almanya ve İngiltere'de ise bugün, OTT'lerin yetkilendirilmiş işletmecilerin gelirlerinden haksız pay elde etmesinin önünü kesmek ve vergi yükümlülüklerinden muaf tutulmamaları için vergi kanunlarında değişiklik yapma üzerine bir takım çalışmalar yapılmaktadır.

- Amerika'da ise özgürlükçü bir ortam görünmesine rağmen OTT hizmetleri ağırlıklı olarak bu ülke kaynaklı olduğundan, devletin ilgili kurumları tarafından gerekli istihbarat bilgileri alınabildiği de bilinmektedir. Bu nedenle, Amerika'da böyle görünmesine rağmen her şeyin serbest olduğu OTT hizmeti verildiği söylenemez.

3- OTT Hizmetlerine Yönelik Önerilerimiz

Konunun önemi nedeni ile bu süreçte gerek sektörde faaliyet gösteren işletmeciler, gerekse de sivil toplum kuruluşları ile koordineli bir çalışma yürütülerek çok geç kalınmadan konunun değerlendirilmesi ve gerekli önlemlerin alınması gerektiği değerlendirilmektedir. Değerlendirme yapılırken de aşağıdaki konuların göz önüne alınması yerinde olacaktır;

- Oluşturulacak koşullar, yerli OTT içerik/hizmet sağlayıcılarının yabancılar ile rekabet etmesine destek olurken, yabancı OTT içerik/hizmet sağlayıcılarının da ülkemizde ofis açmasını teşvik edici olmalıdır.
- Yapılacak düzenlemeler öngörülebilirliği sağlamalı ve bir güven ortamı oluşturmalıdır. Bu sayede, yabancı yatırımların önü açılarak yabancı firmaların yetkilendirme alması da teşvik edilmiş olacaktır.
- Yerli OTT hizmetlerinin Türkiye'de gelişebilmesi için gerekli teşvik ve yardımlar sağlanmalıdır.

Saygılarımızla,

Rıdvan UĞURLU
Genel Sekreter

Yusuf Ata ARIAK
Yönetim Kurulu Başkanı

TELKODER
Serbest Telekomünikasyon İşletmecileri Derneği